

Snabb överblick

Arbetet med att göra underlaget klart för
läggning av stora klinker överraskar de flesta.
Det är klokt att göra en realistisk arbetsplane-
ring innan du börjar.

- **Golvet röjs och socklarna tas bort**
- **Golvet tvättas**
- **Topparna slipas ner**
- **Svackor fylls igen**
- **Hela golvet spacklas**
- **Plattorna läggs**
- **Golvet fogas**
- **Överflödig fogmassa tas bort**
- **Golvet poleras**
- **Socklar etc. sätts upp**

Läckert golv med stora klinker

Gör Det Själv

SVÄRIGHETSGRAD:

Det svåra är inte att lägga klinker eller foga – det är i stället att få ett plant underlag!

TIDSÅTGÅNG:

3–4 dagar plus torktid för ett rum på 20 kvadratmeter.

PRISBILD:

500–1000 kr/kvadratmeter beroende på val av klinker.

När underlaget är plant och den första raden har lagts på exakt rätt plats, så går det rätt snabbt att lägga resten av de stora plattorna på golvet.

Stora klinker ger ett läckert golv och de läggs snabbt. Men du måste först ta god tid på dig för att skapa ett fullständigt plant underlag.

Man frestas lätt att tro, att ju större klinker man köper, desto snabbare går det att skapa ett snyggt golv. Men det stämmer inte.

Det går visserligen snabbt att lägga golv med stora plattor. Men först ska man ha skapat ett fullständigt plant underlag. Och det kan ta sin tid.

För ju större klinkern är, desto mindre avvikelse i golvet kan accepteras. Det låter kanske ologiskt men förklaringen är enkel: ju mindre plattor du lägger, desto lättare följer de underlaget och desto lättare är det att fördela ojämnheter på fogarna.

När du däremot lägger stora klinker har du endast få fogar att fördela ojämnheterna på och en lång sida gör att ena

änden sticker upp ordentligt om den andra har pressats ner lite för långt.

Stort förarbete

Här lägger vi mycket stora klinker – de är faktiskt 40 x 80 cm, och även om betonggolvet såg helt plant ut, så visade det sig att arbetet med det tog längre tid än både läggning och fogning.

När du sedan har skapat ett plant underlag kräver de stora plattorna ett extra tjockt lager fästmassa på golvet, och du ska dessutom pensla baksidan av plattorna med fästmassa.

Allt detta arbete lönar sig för de stora plattorna kan läggas med endast 5 mm fogar, och när golvet poleras efter fogningen blir det fantastiskt snyggt.

Plana ut golvet

Underlaget (som här är betong) ska vara absolut rent och det ska vara fullständigt plant, så att de stora plattorna inte ligger ostadigt och tippar.

För att lyckas med detta är det tvunget att finpackla hela golvet, men det kan man inte göra utan vidare. För det första sjunker spackelmassan en aning där den läggs på tjockt och för det andra är det dyrt att lägga på mycket spackelmassa.

Därför delas arbetet upp i mindre etapper. Först slipas alla toppar bort och därefter fylls samtliga svackor upp med en grövre spackelmassa, som läggs på rätt tjockt.

1 Golvet ska tvättas mycket noga så att spackelmassan fäster. Blanda vatten och målartvätt till en rätt koncentrerad blandning och skura hela golvet. Tvätta sedan av det med vatten.

2 Leta reda på alla förhöjningar och markera dem. Använd en 2 m lång rätskiva, ett 2 meters vattenpass eller liknande. Rita flera streck där du ska slipa bort mycket.

DETTA HAR ANVÄNTS

Material

Välj gärna material från samma tillverkare så vet du att produkterna kan arbeta ihop. Vi har handlat Lip-produkter.

- Primer
- Spackelmassa för tjocka skikt
- Avstängarlist (ev.)
- Självnivellerande golvspackelmassa
- Fästmassa, kakelfix
- Målartvätt
- Fogbruk
- Klinkerolja

Dessutom:

- Klinker, här 40 x 80 cm
- Kakelkryss (här 5 mm)
- 15 x 70 mm socklar
- 4 x 60 mm skruvar med pluggar

Specialverktyg

- 10 mm tandspackel
- Piggroller (stål eller plast)
- Fogbalja med rulle
- Diamantslipskål
- Omrörare och stark bormaskin
- Våtskärare för klinker (hyrs)

3 Slipa ner alla förhöjningar. Montera en diamantslipskål eller -skiva i vinkelslipen och slipa. Det dammar enormt så kom ihåg handskar, skyddsglasögon och ansiktsmask. Täta dörrarna till andra rum.

4 Prima golvet. Primern har två funktioner. Dels ska den garantera bra vidhäftning, dels ska den mätta sugande underlag. Du kan använda vilken primer som helst för betong.

5 Markera alla svackor och fördjupningar. Primern är helt torr efter en timme och då är det dags att leta reda på svackorna. Även nu ska de markeras tydligt med tusch.

6 Fördjupningarna fylls igen med exempelvis fallbyggnadsbruk eller annan fast spackelmassa. Du kan ev. använda snabbspackel för att slippa lång väntetid. Med snabbspackel kan du arbeta vidare redan efter en timme.

MATERIAL

Spackelmassor är specialister.

Du ska vara noggrann när du väljer spackelmassa. De flesta typerna fungerar bäst om du lägger på mellan 2 och 5 mm. Lägger du på tunnare så spricker massan, lägger du på mera sjunker den eller blir för svag.

Spackla hela golvet

Självnivellerande golvspackelmassor gör sig inte förtjänta av namnet. För du kan inte hålla ut den flytande massan på golvet och sedan tro att den fördelar sig överallt. Du måste hjälpa den lite med en tandspackel och helst också rulla ut den lite med piggroller. Därefter nivellerar den sig själv och flyter ut fint.

På förpackningen står det hur tunt lager du kan lägga. Det är viktigt att du inte lägger på tunnare skikt.

Det går åt en hel del för att täcka ett golv. Som exempel kan nämnas att om du vill lägga ett skikt som är 1 mm tjockt på en kvadratmeter, så går det åt 1,5 kg torrbruk som ska blandas med vatten.

1 Arbetsområdet kan avgränsas med avstängarlistor som trycks fast på golvet. Listernas funktion är att hindra flytspacklet att rinna in under skåpen, för där läggs inga klinker och där behövs inte massan.

2 Blanda spackelmassan. Häll 5,5 liter vatten i en murarbalja och häll sedan undan för undan ner 25 kg flytspackel medan du rör om med en omrörare och bormaskin tills alla klumpar är borta.

3 Häll ut en lagom stor portion på golvet. Om spackelmassan inte rinner ut som på bilden är den för tjock. Läs noga blandningsanvisningarna och följ dem.

4 Fördela flytspacklet på golvet med en tandspackel. Ju tjockare skikt du önskar, desto större ska tänderna vara. En 6 mm spackel brukar vara lagom. Rulla sedan med en piggroller som bryter ytspänningen och tar bort luftbubblor.

En grov betongsten kan jämna till ytan.

5 Nästa dag slipas ytan så att små ojämnheter försvinner. Det går bra att använda en betongsten om du inte har något specialredskap.

6 Prima golvet en gång till. För att fukten inte ska sugas ut för snabbt ur golvspackelmassan måste du prima en gång till innan du lägger på fästmassa. Primern blandas med tre delar vatten. Läs anvisningarna på förpackningen.

Ett mycket exakt underlag

Små brickor hjälper dig att få ett plant golv.

Det blir väsentligt lättare att skapa ett fullständigt plant golv om du placerar ett antal brickor på golvet.

Börja med att leta reda på golvets högsta punkt. Använd vattenpass så hittar du punkten. Limma fast en bricka som ska vara lika tjock som fästmassans minsta tjocklek. Med den som utgångspunkt placerar du andra brickor och justerar dem till samma nivå.

Bara för prenumeranter!
Som prenumerant på Gör Det Själv har du gratis tillgång till www.gds.se
Sök "golvspackel" eller "flytspackel" och läs om plana golv.

De första klinkerna

Nu har det äntligen blivit dags att lägga klinker. För att inte eventuella skevheter ska spridas från en vägg, ska läggningen börja med den näst yttersta raden.

När den har lagts och rättats till efter en lång rätskiva kan övriga klinker justeras på plats mot denna rad. Det innebär att det kan bli skärningar längs väggarna om dessa inte är helt raka.

Normalt skär man lika mycket av klinkerna i de yttersta raderna i bägge ändarna av rummet. Men här visar det sig att plattorna nästan går jämnt upp, och när det är så lite skär vi endast plattorna i den ena raden.

Tejpen tas bort när kakelfixet har lagts på. Var beredd med en sopsäck.

3 Fördela fästmassa för de två första raderna med en 10 mm tandspackel. Fästmassan blandas enligt anvisningarna på förpackningen. Det gör inget om det kommer fästmassa på tejpen.

Två hela plattor och en fogbredd ut från väggen dras ett streck.

1 Leta reda på den bästa placeringen och markera för en rad. Ta god tid på dig att räkna ut hur du får snyggast resultat. Gör en provläggning med flera rader.

Maskeringstejpen fästs 1 cm in över strecket på den sida plattorna ska ligga på.

2 Täck golvet efter de två första raderna med tejp. Tryck fast tejpen ordentligt där den tredje klinkerraden börjar och fäst ett par remсор i bredd. Läggningsen ska emellertid börja med rad nummer två från väggen.

4 Pensla en tunn blandning av fästmassan på baksidan av varje klinker innan den läggs på golvet. Det tunna skiktet på baksidan gör att fästmassan på golvet verkligen får fäste på klinkern.

5 Lagg nu plattorna i den första raden – alltså rad nummer 2 från väggen. Börja med en hel platta. Lagg plattorna kant i kant med strecket på betonggolvet. Sätt 5 mm kakelkruss mellan plattorna så att fogarna blir lika breda.

MATERIAL

Kalibrerade klinker är en beteckning för klinker med mycket exakt tillskurna kanter. I regel är det endast stora plattor som är kalibrerade, men det finns även mindre åttor som är det. Kalibrerade plattor kan läggas utan någon fog.

VIKTIGT

Foga inte för tidigt! Det står ofta på fogbrukspåsarna att fogningen ska utföras två dagar efter att plattorna har lagts. Följ alltid anvisningarna eller fråga leverantören om alternativ.

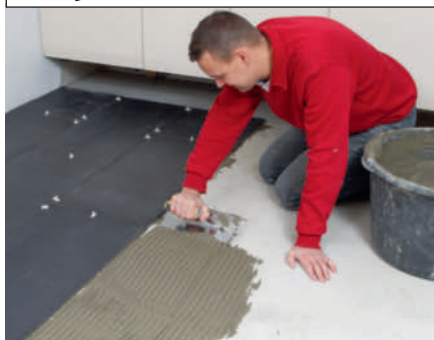
6 Det yttersta raden läggs när den första raden är klar. De yttre plattorna brukar skäras men här när de inte riktigt fram. En sockel täcker avståndet mellan plattorna och väggen. Börja med en halv platta och sätt 5 mm kakelkruss i fogarna.

Det räcker med endast tre kryss till varje platta.

7 Justera riktningen medan fästmassan är lite fuktig. Lagg den långa brädan mot klinkerraden och utan att kladda ner den. Justera de plattor som ev. ligger lite snett. Rätta också till den yttersta raden så att alla fogar blir 5 mm.

Följande klinker

1 Nu kan läggningen fortsättas utan tejp och maskering. Lägg endast en rad i sänder och låt gärna bruket gå någon centimeter utanför raden. Det går ju rätt fort att lägga en rad så bruket hinner inte stelna.

Knacka lätt på klinkern med gummiklubba så att du hör att de sitter fast.

2 Nu går läggningen snabbt. Det är ju inte så underligt för plattorna är stora. Du ska vara noggrann med att fördela fästmassan och att stryka baksidan av varje klinker med en tunn fästmassa.

3 Var noga med att följa linjerna. Även om du med hjälp av kakelkryss håller fast bredd på fogarna, så kan mönstret ge sig. Kolla varje fog och justera in varje rad mot en lång rak bräda och gör den sista justeringen med ögonmått.

Golvets fogas

Efter två dagar – eller ett dygn om det inte är för svalt i rummet – kan du foga hela golvet.

Fogbruket ska pressas ner ordentligt mellan plattorna så att fogarna verkligen fylls helt med fogbruk. När alla fogar har fyllts igen kan du tvätta bort överflödigt fogbruk.

Till detta arbete är det nödvändigt med en fogbalja med rulle, en gummi-fogbräda att fördela massan med och en skumputsbräda att tvätta bort överskott och grå film med.

Doppa skumplastbrädan ofta i vatten och pressa den mot valsarna.

2 Tvätta bort överflödigt bruk med skumplastbrädan, men vänta lite tills bruket blivit en aning fast. Vänta därför 15 minuter eller lite mer innan du tvättar rent. Se ev. bruksanvisningarna.

1 Fyll fogarna helt med fogbruk när du har blandat fogbruket enligt anvisningarna. Lägg en klick bruk i en fog och fördela den sedan med gummifogbräda som dras diagonalt över fogarna. Då fylls fogarna upp.

Med en pensel kan du lägga på rikligt med klinkerolja på fogarna.

3 Fogar och klinker poleras med torra bomullstrasor när fogarna är så fasta att de tål det (knappt två timmar). Då kan du polera fogarna utan att skada dem. Låt sedan golvet vila över natten innan du stryker fogarna med klinkerolja.

Golvet får en fin lyster när du har behandlat det med klinkerolja. Men det är inte alla klinker som kan behandlas med olja. Låt golvet vila ett dygn innan du går på det.